

Ärende ANM 2015/2007 handling 21
Handläggare Carolina Stiwenius

Tillsyn avseende diskrimineringsförbudet för utbildningsanordnare samt dennes utrednings- och åtgärdsskyldighet

Diskrimineringsombudsmannen (DO) har granskat dels om X-skolan AB diskriminerat en elev på sätt som har samband med etnisk tillhörighet, dels utbildningsanordnarens arbete med att utreda och åtgärda upplevda trakasserier.

DO:s beslut

DO bedömer att X-skolan AB inte har överträtt diskrimineringsförbudet i 2 kap. 5 § diskrimineringslagen (2008:567), DL. Vidare bedömer DO att utbildningsanordnaren har uppfyllt utrednings- och åtgärdsskyldigheten. DO avslutar ärendet.

Om ärendet

Bakgrund till DO:s beslut att inleda tillsyn

Den 9 oktober 2015 gjorde M.A. och J.A. en anmälan till Skolinspektionen. I anmälan uppgavs att deras dotter (nedan eleven) blivit diskriminerad av personal vid X-skolan i Y-kommun. Skolinspektionen överlämnade uppgifterna i ärendet till DO.

Anmälarna har lämnat i huvudsak följande uppgifter. Eleven har berättat att skolsköterskan vid ett möte med eleven ställt kränkande frågor. Skolsköterskan frågade vid mötet eleven om hon kom från Irak, varpå eleven svarade nej och att hon är [nationalitet]. Sköterskan frågade om elevens föräldrar slår henne och eleven svarade flera gånger att nej, det gör de inte. Sedan frågade sköterskan om elevens föräldrar har sitt ursprung i ett land där man slår sina barn. Hon frågade om man får slå barn där och om eleven visste ifall hennes föräldrar blivit slagna. Skolsköterskan ställde också en mängd andra frågor. Eleven upplevde sig trakasserad och ville bara gå därifrån.

Utredningen i ärendet

DO har begärt ett yttrande från X-skolan AB i syfte att utreda den anmälda händelsen och granska utbildningsanordnarens arbete med att utreda och åtgärda upplevda trakasserier.

X-skolan AB har yttrat i huvudsak följande. Mötet ifråga den 30 september 2015 var ett hälsobesök/hälsosamtal. Syftet med dessa möten, som genomförs regelbundet, är bland annat att bevara och förbättra elevernas psykiska och kroppsliga hälsa samt att uppmärksamma elevernas närmiljö som kan innebära ökad risk för skador och ohälsa. Vid det aktuella mötet följdes Socialstyrelsens riktlinjer för skolhälsovården och samma frågor ställdes som till alla elever. När skolsköterskan läste upp frågan ”Om du är ledsen och har problem, har du då någon vuxen att prata med?” så svarade eleven nekande. Skolsköterskan frågade om det förekommer fysiskt våld i elevens närhet. Då eleven svarade nej gick skolsköterskan vidare i samtalet.

Personal och rektor fick den 8 oktober 2015 veta att eleven upplevt sig trakasserad under hälsosamtalet. Den 10 oktober 2015 hölls ett möte med vårdnadshavare, elev och skolkurator. Rektor inhämtade information från samtliga involverade samt annan skolpersonal. Det framkom att elev/vårdnadshavare respektive skolsköterska hade skilda uppfattningar kring vad som sagts under mötet. Skolsköterskan uttryckte till eleven att det kändes tråkigt att eleven upplevt mötet med henne som jobbigt och bad om ursäkt för att hon inte uppmärksammat det direkt.

X-skolan AB har gett in dokumentation rörande kontakten mellan eleven och skolsköterskan.

Rättslig reglering på området

Diskrimineringslagen förbjuder diskriminering inom utbildningsområdet, 2 kapitlet 5 § DL.

Direkt diskriminering innebär att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med någon diskrimineringsgrund, 1 kapitlet 4 § DL.

Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier är en form av diskriminering, 1 kapitlet 4 § DL.

De olika diskrimineringsgrunderna är kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder, 1 kapitlet 1 § DL.

Om en utbildningsanordnare får kännedom om att ett barn eller en elev som deltar i utbildningsanordnarens verksamhet anser sig i samband med verksamheten ha blivit utsatt för trakasserier, är utbildningsanordnaren skyldig att utreda omständigheterna kring de uppgivna trakasserierna och i

förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra trakasserier i framtiden, 2 kapitlet 7 § DL.

DO:s bedömning

Inledningsvis konstaterar DO att anmälarna och utbildningsanordnaren har olika uppfattningar om vad som uttalats i samtalet mellan eleven och skolsköterskan.

Utifrån kontexten för skolsköterskans fråga om fysiskt våld i elevens närhet framstår det enligt DO:s mening som en relevant och befogad fråga. Även den dokumentation som DO har tagit del av pekar på att skolsköterskan har ställt frågor som, om än de kan upplevas obehagliga för den enskilda eleven, följt skolans rutiner och syftet med samtalet. Dokumentationen ger inte stöd för att skolsköterskan har uttryckt sig på ett sätt som anspelar på etnisk tillhörighet.

DO:s utredning visar mot denna bakgrund inte att personal vid X-skolan i Y-kommun har utsatt eleven för diskriminering. X-skolan AB har enligt DO:s bedömning inte brutit mot 2 kap. 5 § DL.

Vidare finner DO att rektor och involverad personal på ett adekvat sätt har hanterat uppgifterna från vårdnadshavarna om att flickan upplevt sig trakasserad. DO bedömer att X-skolan AB har levt upp till utrednings- och åtgärdsskyldigheten i 2 kap. 7 § DL.

DO avslutar därmed ärendet.

Beslut i detta ärende har fattats av Rickard Appelberg efter föredragning och förslag från Carolina Stiwenius.

Detta beslut går inte att överklaga. De bedömningar som DO gör i beslut är inte juridiskt bindande och beslutet påverkar inte enskildas möjligheter att själva väcka talan om diskrimineringsersättning i tingsrätt.

Rickard Appelberg
Enhetschef